

නිවර්තනික වනාන්තර සහ දේශගුණික විපර්යාසය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයට පසු විපරමක්

“නිවර්තනික වනාන්තර සහ දේශගුණික විපර්යාසය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනය” (International Conference on Tropical forest and Climate change), පිලිපීනයේ මැනිලා නුවරදී 1998 ඔක්තෝබර 19 - 22 අතර පැවැත්විණි. 2004 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර මසට, මෙම සම්මේලනය පවත්වා වසර 6 ක් සම්පූර්ණ වේ. වර්තමානයේදී ලොව පුරා දේශගුණික විපර්යාසය පිළිබඳවත් නිවර්තනික වනාන්තර පිළිබඳවත් දැඩි අවධානයක් යොමු වී ඇති පසුබිමක, මීට වසර 6 කට පෙර පැවති එම ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයේ උත්සාහයන් දෙස ආපසු හැරී බැලීම කාලෝචිතය.

දේශගුණික විපර්යාසය අවම කිරීම සඳහා වනාන්තර වල කාර්යභාරයත්, දේශගුණික විපර්යාසයේ බලපෑම වනාන්තර පද්ධති වලට ලැබෙන ආකාරය පිළිබඳවත් නිවර්තන වනාන්තර වල වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳවත්, විමර්ශනයට ලක් කිරීම මෙම සම්මේලනයේ අරමුණ විය. මෙය එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මැදිහත් වීමෙන්, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනක් (UNDP), පිලිපීනයේ පරිසර හා ස්වභාවික සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවත්, (Department of Environment and Natural Resources), පිලිපීන පාරිසරික හා වන විද්‍යා වැඩසටහනත් (Environment and Forestry Programme), එක්ව සංවිධානය කරන ලදී.

පසුගිය වසර 40 පුරාවට ලොව පුරා වැඩි වූ බිලියන 2.4 ක ජනතාවත්, අසමතුලිත සංවර්ධනයත් නිසාම කාබන් ඩයොක්සයිඩ්, කාබන්මොනොක්සයිඩ්, CFC11, CFC12, මීතේන්, නයිට්‍රජන් ඔක්සයිඩ්, නයිට්‍රජන් ඩයොක්සයිඩ්, සල්පර් ඩයොක්සයිඩ් වැනි හරිතාගාර වායූන් අධික ලෙස වායුගෝලයට නිකුත් වන්නට විය. කෙසේ වෙතත් 1980 දශකයේ අගභාගය වන විට මෙට්‍රික් ටොන් බිලියන 5.5 ක පමණ කාබන් ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව ලොව පුරා වායුගෝලයට එකතු වන්නට විය. මේ නිසාම පාරිසරික උෂ්ණත්වය ක්‍රමයෙන් ඉහල නගිමින් මිනිමඩලේ පැවැත්මට දැඩි තර්ජන එල්ල කරමින් පවතී. වසර 2100 පමණ වන විටදී මෙම උණුසුම්වීමේ

තරම සෙල්සියස් අංශක 1.5 - 4.5 අතර ප්‍රමාණයක් වැඩි විය හැකි බවට පාරිසරික විද්‍යාඥයින් අනතුරු හඟවා තිබේ.

මේ වන විටත් මිනි මඩල උණුසුම්වීමේ එල විපාක ලොවට දැනෙමින් පවතී. මේ අතර.....

01. මුහුදු ජල මට්ටම ඉහල නැගීම
02. දේශගුණික අන්ත තත්ත්වයන් නිර්මාණය වීම
03. රෞච විවිධත්ව හායනය
04. කාන්තාරීකරණය පැතිරීම
05. භූමි හායනය අධික වීම
06. ඕසෝන් වියන ක්ෂය වීම උත්සන්න වීම
07. ලැව් ගිනි පැතිරීම
08. කෘමි හා රෝග හානි පැතිරීම
09. ස්වාභාවික පරිසර පද්ධතීන් වලට හානි පැමිණීම

ආදිය ප්‍රධාන වේ. මේ අනුව හෙට දවසේ මානව පරපුර ඇතුළු මුළු මහත් රෞච පද්ධතියේ පැවැත්ම තීරණාත්මක අවධියකට පත්ව ඇත.

මේ සියළු උපද්‍රව්‍යයන් බිහි කරන මිනි මඩල උණුසුම්වීම පිටුපස සටන හරිතාගාර වායූන් අතර 60% ක දායකත්වය දරන්නේ කාබන් ඩයොක්සයිඩ් වායුවයි. මේ කාරණය හේතුවෙන්ම මතුපිට තිබෙන ව්‍යසනකාරී වාතාවරණය මග හැර ගැනීමට සලකා බැලිය යුතු ප්‍රධාන සාධකයද ඉස්මතු වී පෙනේ. එනම් ලොව පුරා වායුගෝලයට නිකුත් වන කාබන් ඩයොක්සයිඩ් වායුව අවම කිරීමය. එහෙත්, අසීරු කාරණය වන්නේ කාර්මික සංවර්ධන අරමුණු ඔස්සේ දිවයන එක් එක් රටවල ආර්ථිකයන්ට එය කළ හැකිද යන්නය. එහෙත් කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වායුව සම්තුලනය කර ගැනීම සඳහා වනාන්තර ලෙසින් වායු ගෝලීය කාබන් තීර වීමට (ගබඩා වීමට) ඉඩ සැලසීම කලහැකි තත්ත්වයක් පමණක් නොව කළයුතු තත්ත්වයක්ද වී තිබේ. සාමාන්‍යයෙන් ශාකයක වියළී බරින් 45% ක් පමණ කාබන්ය.

මෙවන් අවශ්‍යතාවක් පවතිද්දීම ශ්‍රී ලංකාවේ වන ආවරණය වසර 1900 සිට 2000 වන විට 70% සිට 22.4% දක්වා අඩුවී තිබේ. ගෝලීය තත්වය දෙස බලන විට 1980 - 1991 අතර කාලය තුළදී සංවර්ධනයක් සමගම ඉන්දුනීසියාවේ වනාන්තර වලින් 22.6%ක්ද, බ්‍රසීලයේ වනාන්තර වලින් 22.3% ක්ද මලයාසියාවේ වනාන්තර වලින් 8.1%ක් ද, චීනය වී තිබේ.

මෙම තත්වය නිසාම 1998 දී පිලිපීනයේ පැවැති නිවර්තන වනාන්තර සහ දේශගුණික විපර්යාසය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයෙන්ද අවධාරණය කළේ දේශගුණික විපර්යාසය අවම කිරීමට වන ආවරණය වැඩි කළ යුතුම බවයි. මේ නිසාම ලොව බොහෝ රටවල පැවැති වන වගා වැඩසටහන් තව දුරටත් තිබු කරන්නට විය. ප්‍රජා සහභාගීත්ව වන වගා ක්‍රමවේද තව දුරටත් ව්‍යාප්ත කෙරිණි. සංවර්ධිත රටවල මුදල් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට ගලා යන "කාබන් වෙළඳාම" (Carbon Trading) තිබු කරන්නට විය. මෙම පසුබිමේදීම ලොව ඇතැම් රටවල කාබන් තුලනය කරගත හැකි බවද පෙන්වා දී ඇත. පින්ලන්තය මේ සඳහා හොඳම උදාහරණය වන අතර 1990 දශකයේ මැද භාගය වන විට එරට කර්මාන්ත හා ප්‍රවාහන මාධ්‍යයන් තුළින් වායු ගෝලයට එක් වන කාබන් ප්‍රමාණය වන වසරකට ටොන් මිලියන 55 ක ප්‍රමාණය එරට වනාන්තර වලින් වාර්ෂිකව හිර කරන ප්‍රමාණයට සමාන කරන ලදී.

එරට තත්වය එසේ වුවත් ලොව පුරා අදටත් වන සම්පත විනාශ වෙමින් පවතී. අගනා නිවර්තන වැසි වනාන්තරද විනාසීයකට හෙක්ටයාර 1 බැගින් ලොවෙන් තුරන් වෙමින් පවතී. එසේම වන විනාශයේ හස්තයට ශ්‍රී ලංකාවේ ද සීතලේ ටැක් ගැහෙන කඳුකර වනාන්තර සහ සිංහරාජය වැනි ලෝක උරුම වනාන්තර වල සිට ඉෂ්ක කලාපීය කටු පදුරු දක්වාම ග්‍රහණය වෙමින් පවතී. මෙය වැළැක්වීම හෝ මතු පරපුරේ ජීවය උදෙසා වන සම්පත් ව්‍යාප්ත කිරීම රජයට හෝ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට හෝ පමණක් කළ නොහැකිය. එ සඳහා මෙරට මහජනතාවගේද, සමාජ සංවිධාන වලද, සැබෑ කැපවීම හා උවමනාව අත්‍යවශ්‍යම වන බව අවධාරණය කළ යුතුව තිබේ.

මුද්‍රිත ප්‍රසන්නපීත් පෙරේරා
කථිකාචාර්ය,
ශ්‍රී ලංකා වන විද්‍යායතනය
වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව